

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

**Кафедра управління державними і корпоративними
фінансами**

ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

з дисципліни

«РИНОК ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ»

Харків - 2020

Методичні вказівки розглянуто і рекомендовано до друку на засіданні кафедри управління державними і корпоративними фінансами 22 травня 2020 р., протокол № 14.

Рекомендовано для студентів заочної форми навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» освітніх програм «Управління фінансами, банківська справа та страхування»; «Управління фінансами та трейдинг на світових фінансових ринках».

Укладач

доц. М. В. Бормотова

Рецензент

доц. Т. В. Машошина

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 Методичні вказівки до виконання контрольної роботи.....	5
2 Завдання.....	8
3 Задачі для розв'язання на практичних заняттях.....	32
4 Перелік питань курсу для виконання контрольної роботи	34
5 Вимоги до захисту контрольної роботи.....	35
6 Вимоги до оформлення роботи.....	36
Список літератури.....	37

ВСТУП

Відповідно до Закону України

«Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» фінансові послуги – це операції з фінансовими активами, що здійснюються в інтересах третіх осіб за власний рахунок чи за рахунок цих осіб, а у випадках, передбачених законодавством, – і за рахунок залучених від інших осіб фінансових активів, з метою отримання прибутку або збереження реальної вартості фінансових активів [1]. Ринки фінансових послуг – сфера діяльності учасників ринків фінансових послуг з метою надання та споживання певних фінансових послуг. До ринків фінансових послуг належать професійні послуги на ринках банківських послуг, страхових послуг, інвестиційних послуг, операцій з цінними паперами та інших видах ринків, що забезпечують обіг фінансових активів [5].

Предметом дисципліни «Ринок фінансових послуг» є економічні відносини, що виникають між суб'єктами ринку фінансових послуг у процесі створення та надання фінансовими посередниками фінансових послуг, а також у процесі отримання таких послуг юридичними та фізичними особами.

Однією з важливих компетенцій майбутнього фахівця з фінансів є володіння інструментарієм розрахунків, пов'язаних із наданням конкретних видів фінансових послуг.

Як впливає з визначення фінансових послуг, їх метою є отримання прибутку або збереження реальної вартості фінансових активів. Виконання контрольної роботи має сприяти формуванню у студентів знань з теоретичних основ функціонування ринку фінансових послуг, а також формуванню компетенцій щодо урахування фактора інфляції при наданні фінансових послуг.

1 МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Відповідно до навчального плану з дисципліни «Ринок фінансових послуг» для студентів заочної форми навчання передбачається контрольна робота, яка є одним з основних засобів опанування навчального матеріалу, поглиблення знань особливо важливих тем з точки зору їх практичної вагомості.

Контрольна робота з курсу «Ринок фінансових послуг» складається з теоретичної та розрахункової частин.

У теоретичній частині треба докладно розглянути одне теоретичне питання та дати відповіді на десять тестових завдань. Обсяг відповіді на теоретичне питання має складати 3-4 сторінки формату А4 комп'ютерного набору шрифтом Times New Roman 14-м кеглем через 1,5 інтервалу.

У розрахунковій (практичній) частині треба розв'язати три задачі з докладним поясненням ходу розв'язання та висновками.

Контрольна робота виконується за варіантами. Номер варіанта вибирається відповідно до останньої цифри залікової книжки.

Контрольна робота оформлюється відповідно до чинних норм і стандартів. У роботі має бути перелік використаної літератури.

При виконанні контрольної роботи необхідно використовувати цифровий матеріал, за допомогою якого можна показати динаміку, розкрити закономірності та тенденції економічних процесів. Так, студент повинен використовувати статистичний матеріал, який публікується в різних статистичних збірниках, ресурсах інтернет-мережі. Крім того, цифровий матеріал можна почерпнути з економічної літератури, наукових статей. Важливо доповнити цифровий матеріал фактичними даними промислових підприємств, фінансових і кредитних установ, даними фондової біржі.

Методичні вказівки до розрахункової частини контрольної роботи «Урахування фактора інфляції в процесі надання фінансових послуг»

Для врахування інфляції використовуються такі показники:

- рівень інфляції;
- індекс інфляції.

Рівень інфляції показує, на скільки відсотків підвищились ціни за певний період часу:

$$\tau = \frac{\Delta FV}{FV}, \quad (1)$$

де ΔFV – сума, на яку треба збільшити суму FV , щоб зберегти її купівельну спроможність.

Тоді сума FV_{τ} , купівельна спроможність якої з урахуванням інфляції відповідає купівельній спроможності суми FV , визначається за формулою

$$FV_{\tau} = FV + \Delta FV = FV + \tau FV = FV(1 + \tau), \quad (2)$$

де $1 + \tau = I$ – індекс інфляції, який показує, у скільки разів підвищились ціни за даний період часу.

Якщо необхідно визначити рівень інфляції за деякий період ($\tau_1, \tau_2 \dots \tau_n$) на підставі значень рівнів інфляції за деякі менші періоди часу, то використовують формулу:

$$I = (1 + \tau_1) \cdot (1 + \tau_2) \cdot \dots \cdot (1 + \tau_n) \quad (3)$$

При однаковому рівні інфляції за період і рівних періодах формула набуває вигляду:

$$I = (1 + \tau)^n. \quad (4)$$

Тоді для середньомісячного рівня інфляції τ' річний рівень визначатиметься за формулою:

$$\tau = (1 + \tau')^{12} - 1. \quad (5)$$

При врахуванні інфляції в процесі надання фінансових послуг виникає проблема визначення номінальної прибутковості, що забезпечує необхідну реальну прибутковість фінансової операції при рівні інфляції τ за строк фінансової операції.

Номінальна прибутковість містить реальну прибутковість і складову, яка компенсує інфляційне знецінення грошей.

Для встановлення залежності між номінальною і реальною прибутковістю складаємо таку систему рівнянь:

$$\begin{cases} FV_{\tau} = FV(r_{реал.})I \\ FV_{\tau} = FV(r_{номін.}) \end{cases}. \quad (6)$$

У першому випадку нарощена сума визначається через реальну ставку, а для обліку інфляційного знецінення грошей використовують індекс інфляції. В другому випадку для визначення нарощеної суми використовують номінальну ставку, в якій вже врахована інфляційна складова.

Наприклад, отримаємо залежність між номінальною і реальною прибутковістю фінансової операції для простих позичкових відсотків:

$$\begin{cases} FV = PV(1 + r_{ном.}n) \\ FV = PV(1 + r_{реал.}n)I \end{cases}; \quad (7)$$

$$1 + r_{ном.}n = (1 + r_{реал.}n)I, \quad (8)$$

$$r_{ном.} = \frac{(1 + r_{реал.}n)I - 1}{n}, \quad (9)$$

де I – індекс інфляції за весь строк фінансової операції.

Крім того, в процесі обліку фактора інфляції в ході надання фінансових послуг існує проблема розрахунку номінального і реального доходу від фінансової операції. Номінальний дохід є простою різницею між вилученими і вкладеними коштами. Реальний дохід розраховується з урахуванням реальної купівельної спроможності вилучених коштів за такою формулою

$$D_{реал.} = \frac{FV}{I} - PV, \quad (10)$$

де I – індекс інфляції за строк фінансової операції.

2 ЗАВДАННЯ

Вихідні дані до теоретичної частини контрольної роботи

ВАРІАНТ 1

- 1 Учасники ринку фінансових послуг.
- 2 Вибрати правильну відповідь у тестових завданнях, які закінчуються на 1.

ВАРІАНТ 2

- 1 Державне регулювання ринку фінансових послуг.
- 2 Вибрати правильну відповідь у тестових завданнях, які закінчуються на 2.

ВАРІАНТ 3

- 1 Сутність та класифікація фінансових послуг.
- 2 Вибрати правильну відповідь у тестових завданнях, які закінчуються на 3.

ВАРІАНТ 4

- 1 Сутність та види лізингу.
- 2 Вибрати правильну відповідь у тестових завданнях, які закінчуються на 4.

ВАРІАНТ 5

- 1 Розвиток факторингу в Україні.

2 Вибрати правильну відповідь у тестових завданнях, які закінчуються на 5.

ВАРІАНТ 6

1 Фінансові послуги кредитних спілок.

2 Вибрати правильну відповідь у тестових завданнях, які закінчуються на 6.

ВАРІАНТ 7

1 Сутність ломбардної діяльності на ринку фінансових послуг.

2 Вибрати правильну відповідь у тестових завданнях, які закінчуються на 7.

ВАРІАНТ 8

1 Фінансові послуги з недержавного пенсійного забезпечення.

2 Вибрати правильну відповідь у тестових завданнях, які закінчуються на 8.

ВАРІАНТ 9

1 Сутність інститутів спільного інвестування та їх види.

2 Вибрати правильну відповідь у тестових завданнях, які закінчуються на 9.

ВАРІАНТ 10

1 Сутність фінансових послуг з довірчого управління.

2 Вибрати правильну відповідь у тестових завданнях, які закінчуються на 0.

2.1 Вихідні дані до розрахункової частини контрольної роботи

Задача 1

Інвестор строком на один рік поклав на депозит суму 2000 грн. Визначити номінальний та реальний дохід від цієї фінансової операції, якщо ставка відсотка змінювалася таким чином: з 1.01 по 31.04 — 28 %; з 1.05 по 14.05 — 22 %; з 15.05 по

20.08 — 18 %; з 21.08 по 31.12 — 16 % річних. Місячні рівні інфляції у відсотках наведено в таблиці 1 за варіантами.

Задача 2

Визначити реальну дохідність фінансової операції, якщо при рівні інфляції t % на рік капітал вкладають на n років за річною ставкою складних відсотків, яка дорівнює r %. Відсотки нараховують щомісяця. Вихідні дані за варіантами наведено в таблиці 2.

Задача 3

Банк бажає отримати чисту реальну дохідність кредитної операції r % відсотків. Розрахувати номінальну кредитну ставку, якщо кредит видається на n років, а середньомісячний рівень інфляції прогнозується на рівні t %. Вихідні дані за варіантами наведено в таблиці 3.

Таблиця 1 – Місячні рівні інфляції, %

Місяць	Варіант									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Січень	1,4	1,5	1,6	0,9	1,1	1,6	1,0	1,4	0,9	1,0
Лютий	1,1	1,5	1,5	0,9	1,1	1,8	0,9	1,3	0,9	1,0
Березень	2,3	2,6	1,9	2,9	3,2	3,7	3,9	2,9	3,2	3,8
Квітень	2,9	3,2	3,7	4,2	4,8	4,3	3,9	3,5	3,2	3,2
Травень	1,5	0,9	1,5	2,0	2,3	1,8	1,6	1,5	1,3	1,5
Червень	0,9	2,6	1,9	2,9	0,9	0,9	1,3	0,9	1,0	3,7
Липень	2,7	2,2	3,8	4,3	2,9	3,2	3,7	2,9	3,2	3,8
Серпень	1,8	2,6	1,9	1,5	1,8	1,5	2,4	2,9	3,2	4,2
Вересень	3,7	2,3	1,8	1,6	0,9	2,9	3,2	2,6	0,9	1,3
Жовтень	0,6	0,9	1,4	1,9	2,3	2,6	2,8	2,0	1,8	1,5
Листопад	1,8	2,6	1,9	2,9	1,5	2,4	2,9	3,2	0,9	1,3
Грудень	2,8	3,7	2,3	4,2	3,2	3,7	2,3	1,8	1,4	0,9

Таблиця 2 – Вихідні дані до задачі 2

Варіанти	Показники		
	r, %	n, роки	t, %
1	14	2	12
2	22	3	23
3	25	4	23
4	26	5	24
5	17	5	16
6	21	3	24
7	11	15	11
8	10	4	11
9	13	3	9
10	16	4	18

Таблиця 3 – Вихідні дані до задачі 3

Варіанти	Показники		
	r, %	n, роки	t, %
1	15	3	0,6
2	21	2	0,1
3	18	1	0,8
4	19	4	0,75
5	26	2	0,15
6	13	3	0,7
7	17	4	0,9
8	22	2	0,6
9	25	2	1,1
10	14	3	0,8

2.1.1 Тестові завдання [2, 3, 5]

1 Фінансова послуга — це операції:

а) з фінансовими активами, що здійснюються в інтересах третіх осіб за власний рахунок чи за рахунок цих осіб з метою отримання прибутку або збереження реальної вартості фінансових активів;

б) з купівлі-продажу фінансових активів з метою одержання прибутку на курсовій різниці чи у вигляді комісійних;

- в) з управління фінансовими активами за договорами довірчого управління;
- г) з метою збільшення реальної вартості фінансових активів.

2 Фінансові активи — це:

- а) грошові кошти, цінні папери, боргові зобов'язання та право вимоги боргу;
- б) грошові кошти та цінні папери;
- в) грошові кошти, цінні папери, боргові зобов'язання, фінансові кредити та капіталізоване нерухоме майно;
- г) майно та грошові кошти, відображені в балансі підприємства (установи).

3 Суб'єктами ринку фінансових послуг є:

- а) держава, фінансові інститути, банки;
- б) позичальники, інвестори, фінансові посередники;
- в) держава, позичальники, інвестори, фінансові посередники, населення;
- г) інвестори, кредитори, іноземні держави, домашні господарства.

4 Основними видами діяльності фінансових посередників є:

- а) промислове виробництво;
- б) продаж фінансових активів за власний рахунок та управління активами учасників фінансового ринку;
- в) представництво у судових органах;
- г) валютні інтервенції.

5 Портфель фінансових послуг — це:

- а) сукупність операцій з фінансовими активами у сфері фінансового обслуговування населення;
- б) сукупність фінансових послуг, які фінансовий посередник надає клієнтам;
- в) сукупність фінансових активів, які фінансовий посередник трансформує в процесі своєї діяльності та надає клієнтам з метою отримання прибутку;

г) сукупність операцій з фінансовими активами, що здійснює фінансовий посередник в інтересах третіх осіб з метою отримання прибутку.

6 Фінансовий продукт — це:

- а) форма надання фінансової послуги на ринку;
- б) комплекс взаємопов'язаних фінансових послуг та операцій, спрямованих на задоволення потреб клієнтів;
- в) результат діяльності фінансових посередників з трансформації фінансових активів;
- г) сукупність фінансових послуг та операцій, пропонуєаних фінансовим посередником на ринку.

7 Сукупність фінансових продуктів, пропонуєаних фінансовим посередником на ринку, — це:

- а) портфель фінансових послуг;
- б) продуктовий ряд;
- в) фінансовий кошик;
- г) ринковий кошик.

8 Прийнятність фінансової послуги визначається як:

- а) здатність фінансової послуги задовольнити в повному обсязі вимоги споживачів;
- б) характеристика фінансової послуги з огляду на її відповідність потребам клієнтів;
- в) характеристика фінансової послуги з огляду на її відповідність фінансовому стану клієнта;
- г) варіанти *а*, *б* і *в* правильні.

9 До ознак ринку фінансових послуг не належить така:

- а) ринок є сферою взаємодії фінансових посередників з клієнтами;
- б) обслуговування клієнтів відбувається в процесі здійснення операцій з фінансовими активами;
- в) ринок — це сфера трансформації неліквідних фінансових активів у високоліквідні;
- г) має характер організованого ринку на основі укладання відповідних угод.

10 Фінансова установа — це:

- а) юридична особа, що здійснює господарську діяльність на ринку фінансових послуг;
- б) установа, що надає фінансові послуги і внесена до Державного реєстру фінансових установ;
- в) установа, яка підпорядкована одному з регуляторів і виконує встановлені економічні нормативи;
- г) установа, що надає фінансові послуги, внесена до Державного реєстру фінансових установ, підпорядкована одному з регуляторів і виконує встановлені економічні нормативи.

11 Статутний (пайовий) капітал фінансової установи має бути «формований»:

- а) виключно у грошовій формі;
- б) у грошовій формі та цінних паперах;
- в) у грошовій формі, в цінних паперах і нерухомим майном;
- г) на розсуд фінансової установи.

12 Які організації здійснюють регулювання діяльності установ фінансового сектора:

- а) Міністерство фінансів України, Національний банк України, Нацкомфінпослуг, НКЦПФР;
- б) Національний банк України, Нацкомфінпослуг, НКЦПФР;
- в) Національний банк України, Нацкомфінпослуг;
- г) Нацкомфінпослуг?

13 Державне регулювання ринку цінних паперів — це:

- а) здійснення державою комплексних заходів щодо упорядкування, контролю, нагляду за ринком цінних паперів і їх похідних та запобігання зловживанням і порушенням у цій сфері;
- б) здійснення органами державної влади заходів щодо контролю і нагляду за ринком цінних паперів;
- в) здійснення державою комплексу заходів щодо регулювання та нагляду за ринком цінних паперів, запобігання зловживанням і порушенням у цій сфері;
- г) здійснення державою комплексу заходів щодо регулювання та нагляду за ринком цінних паперів з метою

захисту інтересів споживачів фінансових послуг та запобігання кризовим явищам.

14 Форми державного регулювання діяльності з надання фінансових послуг включають:

а) ліцензування діяльності з надання фінансових послуг, ведення державних реєстрів, нормативно-правове регулювання та нагляд за діяльністю фінансових установ;

б) ліцензування діяльності з надання фінансових послуг, ведення державних реєстрів, нормативно-правове регулювання та нагляд за діяльністю фінансових установ, застосування уповноваженими державними органами заходів впливу;

в) ліцензування діяльності з надання фінансових послуг, нормативно-правове регулювання та нагляд за діяльністю фінансових установ, застосування уповноваженими державними органами заходів впливу;

г) ліцензування діяльності з надання фінансових послуг, нормативно-правове регулювання та нагляд за діяльністю фінансових установ.

15 Хто здійснює реєстрацію та веде Державний реєстр фінансових установ:

а) Національна комісія, що здійснює регулювання у сфері ринків фінансових послуг;

б) Національний банк України;

в) Національний банк України та Національна комісія, що здійснює регулювання у сфері ринків фінансових послуг;

г) Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку?

16 Ліцензування професійної діяльності на ринку фінансових послуг здійснює:

а) Національний банк України;

б) Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку;

в) Національна комісія, що здійснює регулювання у сфері ринків фінансових послуг;

г) Міністерство фінансів України.

17 Основними напрямками нагляду за діяльністю фінансових установ на ринку фінансових послуг, згідно із законодавством України, є дотримання встановлених критеріїв та нормативів щодо:

а) ліквідності; платоспроможності; якості активів та ризиковості операцій; якості систем управління та управлінського персоналу; дотримання правил надання фінансових послуг;

б) ліквідності; капіталу та платоспроможності; якості активів та ризиковості операцій; прибутковості; якості систем управління та управлінського персоналу; дотримання правил надання фінансових послуг;

в) ліквідності; капіталу та платоспроможності; якості активів та ризиковості операцій; якості систем управління та управлінського персоналу; дотримання правил надання фінансових послуг;

г) ліквідності; капіталу та платоспроможності; якості активів та ризиковості операцій; прибутковості; якості систем управління; дотримання правил надання фінансових послуг.

18 Яка модель організації наглядової системи ґрунтується на чіткому розподілі завдань і функцій наглядових органів за діяльністю окремих секторів:

а) модель «двох вершин»;

б) за завданнями;

в) єдиного регулятора;

г) секторна?

19 Яка модель організації наглядової системи передбачає розподіл функцій нагляду на пруденційний нагляд за діяльністю фінансових посередників і на регулювання бізнесу у фінансовому секторі:

а) єдиного регулятора;

б) за завданнями;

в) секторна;

г) варіанти відповіді б і в правильні?

20 До основних повноважень саморегулювальних організацій не належать:

- а) розробка та внесення змін до нормативних документів;
- б) впровадження та забезпечення дотримання правил поведінки;
- в) урегулювання спорів, переважно через арбітраж;
- г) ведення реєстрів фінансових установ.

21 Саморегулівна організація на ринку фінансових послуг – це:

- а) організація, що встановлює правила діяльності фінансових установ;
- б) неприбуткове об'єднання фінансових установ, створене з метою захисту інтересів своїх членів;
- в) організація, яка контролює дотримання фінансовими установами економічних нормативів;
- г) неприбуткова громадська організація.

22 Лізингова діяльність – це вид господарської діяльності, пов'язаної:

- а) з вкладенням власних і залучених коштів лізингодавця в придбання майна та передавання його в оренду;
- б) вкладенням власних і залучених коштів лізингодавця в придбання майна та передавання його в лізинг;
- в) вкладенням власних і залучених коштів інвестора в придбання цінних паперів у інститути спільного інвестування;
- г) цільовим кредитуванням суб'єктів господарювання на технічне переозброєння та оновлення виробництва.

23 Після закінчення строку договору фінансового лізингу предмет лізингу:

- а) продається на аукціоні;
- б) повертається лізингодавцю;
- в) переходить у власність лізингоодержувача або викуповується ним за залишковою вартістю;
- г) повертається постачальнику.

24 Після закінчення строку договору оперативного лізингу предмет лізингу:

- а) повертається лізингодавцю;

- б) залишається у власності лізингоодержувача;
- в) повертається постачальнику;
- г) продається на аукціоні.

25 За договором фінансового лізингу передане майно зараховується на баланс:

- а) лізингодавця;
- б) і лізингодавця, і лізингоодержувача;
- в) лізингоодержувача;
- г) постачальника.

26 При фінансовому лізингу ризик випадкового знищення або пошкодження предмета фінансового лізингу приймає:

- а) лізингодавець;
- б) постачальник;
- в) консолідовано лізингодавець і лізингоодержувач;
- г) лізингоодержувач.

27 Хто здійснює витрати на утримання предмета лізингу при фінансовому лізингу:

- а) лізингодавець;
- б) орендатор;
- в) постачальник;
- г) лізингоодержувач?

28 Предметом лізингу можуть бути:

- а) основні фонди;
- б) земельні ділянки та основні фонди;
- в) окреме обладнання та майнові комплекси;
- г) цехи підприємств.

29 Сублізинг — це:

- а) спільна господарська операція лізингодавця та лізингоодержувача;
- б) вид піднайму предмета лізингу;
- в) вид оренди майна;
- г) спільна господарська операція лізингодавця та постачальника.

30 Безпосередніми учасниками лізингової угоди є:

- а) лізингодавець;
- б) лізингоодержувач;
- в) продавець (постачальник);
- г) варіанти відповіді *а*, *б* і *в* правильні.

31 До складу лізингових платежів входить:

- а) сума, що сплачується як відсоток за залучений кредит для придбання майна;
- б) платіж як винагорода лізингодавцю за отримане в лізинг майно;
- в) сума, що відшкодовує частину вартості предмета лізингу;
- г) варіанти відповіді *а*, *б* і *в* правильні.

32 Факторинг — це:

- а) кредитування постачальників продукції;
- б) процес перепоступки неоплачених боргових вимог;
- в) надання гарантій для здійснення розрахунків;
- г) довірча послуга.

33 Факторинг характеризує фінансові відносини, що виникають між контрагентами в процесі:

- а) розрахунків і платежів;
- б) довірчого управління майном і продукцією;
- в) реалізації товарів і послуг на умовах комерційного кредиту;
- г) управління ризиками неплатежів.

34 Метою перепоступки клієнта факторові своєї вимоги до боржника є:

- а) забезпечення виконання зобов'язання клієнта перед фактором;
- б) страхування ризиків фактора;
- в) одержання факторинговою установою додаткового прибутку;
- г) збільшення обсягу продажу продукції.

35 Предметом договору факторингу є:

- а) заборгованість за платежами;
- б) договірні відносини;
- в) зобов'язання сторін;
- г) право грошової вимоги.

36 Ставка дисконту при нарахуванні плати за факторинг залежить:

- а) від строків авансування постачальника;
- б) розміру фінансування;
- в) рівня ризику, який бере на себе фактор;
- г) варіанти відповіді *а*, *б* і *в* правильні.

37 При наданні факторингових послуг банки надають перевагу:

- а) оптовим торговельним підприємствам;
- б) малим і середнім підприємствам;
- в) виробникам товарів, які реалізують свою продукцію розповсюджувачам;
- г) варіанти відповіді *а*, *б* і *в* правильні.

38 Розмір винагороди факторингової компанії у разі надання факторингу без регресу:

- а) підвищується;
- б) знижується;
- в) залишається без змін;
- г) залежить від строку обслуговування.

39 Договір про факторингове обслуговування укладається між постачальником і факторинговою фірмою на строк:

- а) до одного року;
- б) не менше одного року;
- в) щомісяця;
- г) не менше шести місяців.

40 Факторингова компанія (банк) не страхує кредитний ризик, на який наражається клієнт при укладанні угоди:

- а) про обслуговування з правом регресу;

б) про обслуговування з відкритим факторингом без права регресу;

в) з відкритим обліком рахунків-фактур;

г) з оплатою вимог на певну дату.

41 За участю боржника в угоді факторинг поділяється:

а) на регулярний та одноразовий;

б) відкритий і закритий;

в) з правом та без права регресу;

г) простий і вексельний.

42 Членом кредитної спілки можуть бути:

а) фізичні особи;

б) фізичні та юридичні особи — резиденти України;

в) юридичні особи;

г) фізичні та юридичні особи — резиденти та нерезиденти України.

43 Кредитні спілки надають послуги переважно:

а) своїм клієнтам;

б) своїм членам;

в) усім охочим;

г) юридичним та фізичним особам.

44 До принципів організації діяльності кредитних спілок не належать:

а) добровільність;

б) рівноправність членів спілки;

в) самоврядування;

г) підпорядкованість діяльності місцевим органам влади.

45 Ознакою членства в кредитній спілці не є:

а) спільне місце роботи чи навчання;

б) членство в одній професійній спілці, громадській чи релігійній організації;

в) проживання в одному населеному пункті;

г) майновий стан.

46 Членство в кредитній спілці настає з дня:

- а) написання заяви про членство у спілці;
- б) сплати вступного внеску;
- в) сплати обов'язкового пайового внеску;
- г) прийняття рішення загальних зборів кредитної спілки.

47 До складу майна кредитної спілки не входять:

- а) вступні та обов'язкові пайові внески членів кредитної спілки;
- б) доходи від придбаних кредитною спілкою державних цінних паперів;
- в) грошові та інші майнові пожертвування, благодійні внески юридичних та фізичних осіб;
- г) внески на депозитні рахунки.

48 До послуг, які надають кредитні спілки, не належать:

- а) надання кредитів;
- б) прийняття платежів за комунальні послуги;
- в) прийняття депозитних внесків;
- г) залучення кредитів банків.

49 Кредитна спілка не має права самостійно визначати:

- а) розмір відсотків на пайові членські внески та депозитні внески;
- б) відсотки за цінними паперами, придбаними кредитною спілкою;
- в) тарифи на послуги, що надає кредитна спілка;
- г) умови надання та строки повернення кредитів.

50 До внесків, які здійснюють члени кредитної спілки, не належать:

- а) вступний внесок;
- б) обов'язковий внесок пайового типу;
- в) страховий внесок;
- г) цільовий внесок.

51 При вступі до кредитної спілки всі її члени сплачують:

- а) вступний, цільовий та обов'язковий пайовий внески;

- б) вступний та обов'язковий пайовий внески;
- в) обов'язковий пайовий внесок;
- г) вступний, обов'язковий та додатковий пайовий внески.

52 Засновниками ломбарду в Україні можуть бути:

- а) юридичні особи;
- б) фізичні особи;
- в) держава;
- г) варіанти відповіді *а*, *б* і *в* правильні.

53 Ломбард — це:

- а) небанківська фінансова установа;
- б) установа з надання фінансових послуг;
- в) кредитна установа;
- г) установа зі зберігання майна та ювелірних виробів.

54 Регулювання діяльності ломбардів здійснює:

- а) Національний банк України;
- б) Міністерство фінансів України;
- в) Нацкомфінпослуг;
- г) варіанти відповіді *а*, *б* і *в* правильні.

55 До фінансових послуг ломбарду не належать:

- а) надання фінансових кредитів фізичним особам;
- б) оцінка заставного майна;
- в) довірче управління фінансовими активами юридичних осіб;
- г) іпотечні кредити.

56 Надання ломбардом фізичним особам у позику коштів, забезпечених заставою, на визначений строк та на умовах платності, визначається як:

- а) кредит під заставу майна;
- б) кредит під заставу майнових прав;
- в) позика під заставу предметів домашнього вжитку;
- г) фінансовий кредит ломбарду.

57 Ломбарди надають кредити:

- а) фізичним і юридичним особам;
- б) фізичним особам;
- в) банківським і небанківським фінансовим установам;
- г) підприємствам.

58 Ломбард надає фінансові кредити за рахунок коштів:

- а) власних;
- б) залучених від юридичних осіб;
- в) залучених від юридичних та фізичних осіб;
- г) власних та залучених від юридичних або фізичних осіб.

59 Застава майна при наданні ломбардом кредиту оформлюється:

- а) договором поручительства;
- б) заставним квитком або договором застави;
- в) угодою про відповідальне зберігання;
- г) квитанцією.

60 Договір про надання фінансового кредиту та договір застави, оформлені як один документ, називається:

- а) змішаним;
- б) спільним;
- в) консолідованим;
- г) кредитним.

61 Розмір фінансового кредиту, наданого ломбардом, залежить:

- а) від ринкової вартості заставленого майна;
- б) вартості, встановленої у заставному квитку;
- в) ліквідності заставленого майна;
- г) варіанти відповіді *а*, *б* і *в* правильні.

62 Основою солідарної системи пенсійного забезпечення є:

- а) накопичення коштів у страхованих організаціях;
- б) добровільна участь підприємств;
- в) добровільна участь населення працездатного віку;
- г) солідарність і субсидіювання.

63 Що є основою накопичувальної системи пенсійного забезпечення:

- а) державне пенсійне забезпечення;
- б) добровільна участь населення;
- в) накопичення коштів застрахованих осіб у накопичувальному фонді;
- г) добровільна участь роботодавців?

64 Система недержавного пенсійного забезпечення ґрунтується на засадах:

- а) добровільної участі громадян;
- б) обов'язкової участі громадян;
- в) участі громадян і населення;
- г) варіанти відповіді *а, б і в* правильні.

65 Загальнообов'язкове державне пенсійне страхування складається:

- а) із накопичувальної системи;
- б) солідарної та накопичувальної систем;
- в) солідарної системи;
- г) солідарної та недержавної систем.

66 Діяльність недержавних пенсійних фондів регулює:

- а) Національний банк України;
- б) Міністерство фінансів України;
- в) Нацкомфінпослуг;
- г) державний Пенсійний фонд України.

67 Чинна система пенсійного забезпечення є:

- а) державною;
- б) однорівневою;
- в) дворівневою;
- г) трирівневою.

68 Недержавне пенсійне забезпечення здійснюють:

- а) недержавні пенсійні фонди;
- б) страхові організації;
- в) банки;

г) варіанти відповіді *а, б і в* правильні.

69 За видами недержавні пенсійні фонди можуть бути:

- а) відкриті;
- б) закриті;
- в) професійні;
- г) варіанти відповіді *а, б і в* правильні.

70 Керівним органом недержавного пенсійного фонду є:

- а) загальні збори засновників фонду;
- б) рада фонду;
- в) Нацкомфінпослуг;
- г) збори представників членів фонду.

71 Адміністратором недержавного пенсійного фонду може бути:

- а) компанія з управління активами;
- б) засновник корпоративного пенсійного фонду;
- в) юридична особа, яка надає професійні послуги з адміністрування недержавних пенсійних фондів (професійний адміністратор);
- г) варіанти відповіді *а, б і в* правильні.

72 Залежно від форми організації розрізняють такі інвестиційні фонди:

- а) пайові та корпоративні;
- б) відкриті, інтервальні та закриті;
- в) диверсифіковані та недиверсифіковані;
- г) строкові і безстрокові.

73 Залежно від структури активів розрізняють інвестиційні фонди:

- а) відкриті, інтервальні та закриті;
- б) пайові та корпоративні;
- в) строкові і безстрокові;
- г) диверсифіковані та недиверсифіковані.

74 Які інвестиційні фонди розрізняють залежно від порядку здійснення діяльності:

- а) відкриті, інтервальні та закриті;
- б) диверсифіковані та недиверсифіковані;
- в) строкові і безстрокові;
- г) пайові та корпоративні?

75 Головна відмінність відкритого інвестиційного фонду полягає в тому, що фонд бере на себе зобов'язання:

- а) у будь-який час на вимогу інвестора здійснювати викуп емітованих ним цінних паперів;
- б) забезпечити високий дохід на придбані інвестором цінні папери;
- в) гарантує стабільний дохід на інвестовані кошти;
- г) забезпечує реалізацію державного захисту прав інвесторів.

76 Головна відмінність інтервального інвестиційного фонду полягає в тому, що фонд бере на себе зобов'язання:

- а) здійснювати викуп на вимогу інвестора цінних паперів протягом обумовленого в проспекті емісії строку;
- б) здійснювати виплату фіксованих доходів протягом певних інтервалів часу;
- в) забезпечити високий дохід на придбані інвестором цінні папери;
- г) встановлювати рівень дохідності за емітованими цінними паперами на певні часові інтервали.

77 Головна відмінність закритого інвестиційного фонду полягає у тому, що фонд бере на себе зобов'язання:

- а) забезпечити високий дохід на придбані інвестором цінні папери;
- б) не розголошувати інформацію про інвесторів і рівень отримуваного ними доходу;
- в) щодо викупу цінних паперів до моменту припинення його діяльності;
- г) здійснювати лише приватну підписку на емітовані ним цінні папери.

78 Диверсифіковані фонди — це фонди, в структурі активів яких:

- а) цінні папери одного емітента не мають перевищувати 25 %;
- б) цінні папери одного емітента не мають перевищувати 5 %;
- в) мають бути виключно державні цінні папери;
- г) мають бути виключно корпоративні цінні папери.

79 Недиверсифіковані фонди — це фонди, до складу активів яких входять:

- а) виключно державні цінні папери;
- б) виключно корпоративні цінні папери;
- в) цінні папери та грошові кошти;
- г) обмеження не встановлено.

80 Початковий статутний капітал корпоративного інвестиційного фонду формується за рахунок:

- а) грошових коштів;
- б) об'єктів нерухомості;
- в) державних цінних паперів, цінних паперів інших емітентів, допущених до торгів на фондовій біржі;
- г) варіанти відповіді *а*, *б* і *в* правильні.

81 Венчурний інвестиційний фонд — це:

- а) недиверсифікований пайовий інвестиційний фонд закритого типу;
- б) диверсифікований пайовий інвестиційний фонд відкритого типу;
- в) недиверсифікований пайовий інвестиційний фонд відкритого типу;
- г) диверсифікований корпоративний інвестиційний фонд.

82 Довірче управління — це система відносин між:

- а) довірителем і довіреною особою;
- б) банками і небанківськими фінансовими установами;
- в) фінансовими установами і державою;
- г) банками та їхніми клієнтами.

83 У якій країні вперше виникли трастові компанії:

- а) США;
- б) Німеччині;
- в) Росії;
- г) Бельгії?

84 Який вид трасту використовується у зарубіжній практиці для концентрації майнових прав з метою забезпечення права вирішального голосу в управлінні компанією:

- а) дискреційний;
- б) голосуючий;
- в) забезпечувальний;
- г) охоронний?

85 Який вид трасту в зарубіжній практиці застосовується при опосередкованій реалізації кредитором заставленого майна:

- а) забезпечувальний;
- б) голосуючий;
- в) дискреційний;
- г) охоронний?

86 Послуги з довірчого управління, в яких майно, що перебуває у розпорядженні довіреної особи, може видозмінюватися, характеризуються як:

- а) активні;
- б) пасивні;
- в) дискреційні;
- г) видозмінні.

87 Довірче управління здійснюється на підставі:

- а) договору оренди;
- б) довірчого договору;
- в) договору користування;
- г) договору про володіння та управління майном.

88 Ризики випадкової загибелі майна, а також ризики можливих збитків від довірчого управління майном несе:

- а) довіритель;

- б) довірена особа;
- в) довірена особа та довіритель солідарно;
- г) держава.

89 Оплата діяльності довіреної особи за провадження довірчого управління здійснюється:

- а) набутим майном пропорційно одержаному доходу;
- б) у грошовій формі;
- в) цінними паперами;
- г) у вигляді частки у власності на майно та фінансові активи.

90 Найбільшу частку в довірчих послугах для фізичних осіб становлять послуги, що визначаються як:

- а) прижиттєвий траст;
- б) забезпечення зберігання майна;
- в) заповідальний траст;
- г) агентські послуги.

91 Державний нагляд за діяльністю компанії з довірчого управління здійснює:

- а) Національний банк України;
- б) Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
- в) Національна комісія, що здійснює регулювання у сфері ринків фінансових послуг;
- г) варіанти відповіді *а*, *б* і *в* правильні.

92 Лотерейна діяльність — це господарська діяльність операторів лотерей, що охоплює:

- а) проведення лотерей;
- б) проведення розіграшів;
- в) виплату виграшів (призів);
- г) варіанти відповіді *а*, *б* і *в* правильні.

93 Проміжок часу, що розпочинається від дати прийняття сплати участі в лотереї і завершується в останній день виплати виграшів, встановлений відповідно до умов випуску та проведення лотереї, — це:

- а) тираж лотереї;

- б) прилюдне розігрування лотереї;
- в) проведення лотереї;
- г) випуск лотереї.

94 Суб'єктами лотерейної діяльності є:

- а) оператори лотереї;
- б) розповсюджувачі лотереї;
- в) гравці;
- г) варіанти відповіді *а*, *б* і *в* правильні.

95 Діяльність банку з надання комплексу послуг клієнтам за допомогою сучасних телекомунікаційних технологій — це:

- а) електронний банкінг;
- б) інтернет-банкінг;
- в) віртуальний банкінг;
- г) мобільний банкінг.

96 Чи потребує запровадження е-банкінгу одержання ліцензії:

- а) так, потрібна ліцензія Національного банку України;
- б) так, потрібна ліцензія Національної комісії, що здійснює державне регулювання ринків фінансових послуг;
- в) е-банкінг не потребує ліцензування та існує лише в інтернет-мережі, а відповідні банківські операції здійснюються за посередництва реально існуючих банків;
- г) ліцензування вимагають операції з готівкою фізичних осіб.

97 Брокер, який надає якісне і комплексне обслуговування клієнтам на всіх етапах інвестування, характеризується як:

- а) класичний;
- б) дисконтний;
- в) онлайн-брокер;
- г) денний.

98 Брокер, який лише виводить заявки на ринок, приймаючи їх по телефону, мінімізуючи розмір комісії з клієнта та свої накладні витрати, визначається як:

- а) денний;
- б) дисконтний;
- в) онлайн-брокер;
- г) класичний.

99 Картки, які пропонують транспортні, телефонні та інші компанії і які містять відомості про попередньо оплачені товари або послуги, називають:

- а) банківськими платіжними картками;
- б) оплаченими картками;
- в) нетрадиційними картками;
- г) мобільними картками.

100 Інтернет-трейдинг передбачає надання інвесторам послуг:

- а) з купівлі та продажу фінансових активів у режимі реального часу;
- б) котирувань цінних паперів і валютних курсів;
- в) з формування інвестиційних портфелів;
- г) варіанти відповіді *а*, *б* і *в* правильні.

3 ЗАДАЧІ ДЛЯ РОЗВ`ЯЗАННЯ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ

Задача 1

Клієнт поклав 10 000 грн на банківський депозит 1 березня на півроку під 18 % річних. Банк 1 червня знизив ставку до 16 % річних. Розрахувати номінальний та реальний прибуток від цієї фінансової операції, якщо місячні рівні інфляції склали: в березні – 2,5 %, у квітні – 2,1 %, у травні – 2,8 % і потім кожного місяця – 2,5 %.

Задача 2

Кошти інвестуються під 16 % річних з їх нарахуванням кожного кварталу строком на три роки. Прогнозний індекс інфляції в першому році – 1,08; у другому році – 1,07; у третьому

році – 1,05. Розрахувати реальну ефективну відсоткову ставку цієї фінансової операції.

Задача 3

Визначити загальну суму накопичених коштів, якщо 6000 грн інвестуються на 230 днів. Необхідний рівень прибутковості має скласти 15 %, рівень інфляції – 1,2 % щомісячно.

Задача 4

Визначити реальну прибутковість у вигляді ефективної ставки фінансової операції, якщо при рівні інфляції 14 % у рік капітал вкладається на два роки за ставкою складних відсотків 20 % при їх щомісячному нарахуванні.

Задача 5

Визначити реальний прибуток вкладника, який поклав 15 тис. грн строком на три роки при щоквартальному нарахуванні складних відсотків за ставкою 24 % річних, а рівень інфляції склав за перший рік – 14 %, за другий – 10 %, третій – 8 %.

Задача 6

Необхідна реальна прибутковість фінансової операції має скласти 15 % простих відсотків. Розрахувати номінальну ставку операції, якщо строк інвестування три роки, а прогнозований середньомісячний рівень інфляції складатиме 0,6 %.

Задача 7

Розрахувати номінальну відсоткову ставку фінансової операції, якщо індекс інфляції в першому році передбачається 120 %, у другому – 130 %, третьому – 140 %, а необхідна чиста прибутковість операції повинна скласти 10 % за ставкою складного позичкового відсотка.

Задача 8

Збереження 10 тис. грошових одиниць інвестовані в державні цінні папери, за які наприкінці року держава обіцяє сплатити 7 % річних. Відомо, що інфляція за цей рік складатиме

12 %. Визначити, який прибуток отримає інвестор, обґрунтуйте отримані результати.

Задача 9

Розрахувати реальну ставку фінансової операції, якщо фінансові ресурси інвестуються на три роки під 36 % річних з їх нарахуванням кожного кварталу, а середньомісячний рівень інфляції передбачається у розмірі 0,9 %.

Задача 10

Визначити реальний та номінальний прибуток від фінансової операції, якщо 50 тис. грн інвестуються строком на два роки за ставкою 24 % річних, при нарахуванні складних відсотків раз на півроку, а рівень інфляції склав за перший рік – 12 %, за другий – 8 %, третій – 5 %.

4 ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ КУРСУ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

- 1 Сутність та класифікація фінансових послуг.
- 2 Структура ринку фінансових послуг.
- 3 Склад та характеристика учасників ринку фінансових послуг.
- 4 Сутність та форми державного регулювання ринку фінансових послуг.
- 5 Характеристика сучасного стану ринку фінансових послуг України.
- 6 Сутність та види лізингу.
- 7 Розрахунок лізингових платежів.
- 8 Сутність і види факторингу.
- 9 Визначення вартості факторингових послуг.
- 10 Сутність, основні принципи та організаційні засади діяльності кредитної спілки.
- 11 Організація залучення внесків.
- 12 Формування та розподіл капіталу і доходів кредитної спілки.

13 Сутність ломбардної діяльності на ринку фінансових послуг.

14 Кредитні послуги ломбарду.

15 Супутні послуги ломбарду.

16 Сутність та принципи недержавного пенсійного забезпечення в Україні.

17 Недержавні пенсійні фонди та їх класифікація.

18 Організація діяльності недержавного пенсійного фонду.

19 Особливості сплати пенсійних внесків та здійснення пенсійних виплат.

20 Використання активів недержавного пенсійного фонду.

21 Корпоративні інвестиційні фонди. Особливості функціонування.

22 Пайові інвестиційні фонди. Особливості функціонування.

23 Управління активами інститутів спільного інвестування.

24 Сутність фінансових послуг з довірчого управління.

25 Вітчизняна практика надання довірчих фінансових послуг.

26 Сутність та основні види гарантій.

27 Порядок надання банківської гарантії.

28 Сутність лотерейної діяльності як фінансової послуги.

29 Організація випуску та проведення лотерей.

30 Організація контролю за наданням лотерейних послуг.

31 Сутність, розвиток та особливості електронної комерції.

32 Фінансові інтернет-послуги в системі електронного бізнесу.

33 Інтернет-банкінг.

34 Інтернет-трейдинг.

35 Інтернет-страхування.

5 ВИМОГИ ДО ЗАХИСТУ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Захист контрольної роботи студентом відбувається за умови допуску, тобто якщо контрольна робота виконана бездоганно (заздалегідь виправлені всі помилки) і на її титульному аркуші є позначка викладача «До захисту». За цих умов студент має бути готовим відповісти на будь-яке питання за своїм варіантом

контрольної роботи у межах загального кола питань відповідної спрямованості. Також студент повинен вміти пояснити хід розв'язання задач та прокоментувати отримані результати і зроблені висновки.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за теоретичну частину контрольної роботи, складає 40 балів, за виконання розрахункової частини – 60 балів, правильна відповідь на тестове питання оцінюється у 2 бали, тобто загальна кількість балів з тестових питань складає 20 балів.

Мінімальна загальна кількість балів, яка дає змогу допустити студента до складання іспиту, становить 75 балів.

6 ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ РОБОТИ

Контрольну роботу друкують за допомогою комп'ютера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) через 1,5 міжрядкового інтервалу до 40 рядків на сторінці, розмір шрифту – 14. Мінімальна висота шрифту 1,8 мм. Також контрольна робота може виконуватися рукописним способом чорними чорнилами на одному боці аркуша білого паперу.

Текст контрольної роботи необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: з лівого боку – не менш як 25 мм, з правого – не менше 10 мм, зверху – не менше 20 мм, знизу – не менше 20 мм.

Необхідно використовувати шрифт Times New Roman. Шрифт друку має бути чітким, стрічка – чорного кольору середньої жирності. Компактність тексту роботи має бути однаковою.

Контрольна робота містить титульний аркуш, зміст, відповіді на теоретичні питання, зазначені варіанти відповідей на тестові питання, розв'язання усіх задач з необхідними поясненнями та висновками, а також список літературних джерел, які було використано при написанні контрольної роботи. У теоретичній частині треба докладно розглянути два теоретичних питання і надати відповіді на десять тестових завдань. Обсяг відповіді на теоретичне питання має складати 1-2 сторінки формату А4 комп'ютерного набору. Тестові

завдання слід наводити у повному обсязі згідно з варіантом та надавати правильну відповідь.

Розрахункову частину контрольної роботи треба починати з нової сторінки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1 Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12.07.2001 р., № 2664-111. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>

2 Ринок фінансових послуг : навч. посіб. / Л. О. Бакаєв, Е. О. Соколова, І. П. Шиндирук, Л. П. Грознецька. Київ : ДЕТУТ, 2014.

3 Близнюк О. П., Іванюта О. М. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. для студентів за освітнім рівнем «магістр» денної та заочної форм навчання / Харк. держ. ун-т харчування та торгівлі. Харків, 2017.

4 Бормотова М .В. Ринок фінансових послуг : конспект лекцій. Харків : УкрДУЗТ, 2017.

5 Науменкова С. В., Міщенко С. В. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. Київ : Знання, 2010.

6 Торгові новації на ринку Forex: Інформаційна служба журналу «Фінансовий ринок України». URL : <http://ufin.com.ua>.

7 Унінець-Ходаківська В. П., Костюкевич О. І., Лятамбор О. А. Ринок фінансових послуг: теорія і практика: навч. посіб. Вид. 2-ге, допов. і переробл. Київ : Центр учбової літератури, 2009.

8 Шелудько В. М. Фінансовий ринок: підручник. Київ : Знання-Прес, 2008.

ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

з дисципліни

«РИНОК ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ»

Відповідальний за випуск Бормотова М. В.

Редактор Буранова Н. В.

Підписано до друку 19.06.20 р.

Формат паперу 60x84 1/16. Папір писальний.

Умовн.-друк.арк. 1,25. Тираж 5. Замовлення №

Видавець та виготовлювач Український державний університет
залізничного транспорту,
61050, Харків-50, майдан Фейєрбаха, 7.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6100 від 21.03.2018 р.